

Kļūda sistēmā

Teksts: *Larry Hannigan*, Austrālija, 1971.gadā (!) Oriģinālais nosaukums: „*I Want the Earth Plus 5 %*” („Dod man pasauli plus 5%”), Tulkojums vācu valodā un redakcija: *Michael Kent*

Tulkojums no vācu latviešu valodā: Jūlija Dobrovoļska

Stāsts par zeltkali Fabianu

Dod man pasauli plus 5%

**Neatklātais banku un finansu sistēmas noslēpums –
kāpēc visur trūkst nauda?**

Maiņas tirdzniecība

Fabians jutās iekšēji uzbudināts. Viņš izmēģināja savu runu, kuru nākamajā dienā taisījās noturēt liela cilvēku pūļa priekšā. Viņš jau vienmēr ir tiecies pēc varas un prestiža. Nu, viņa sapnis drīz varēs īstenoties.

Fabians bija amatnieks, kurš strādāja ar zeltu un sudrabu izgatavodams dažādas rotaslietas, bet viņam nepatika pelnīt savu dienišķo maizi ar darbu. Viņš arvien ilgojās pēc kaut kā neparasta, meklēja izaicinājumu – un, lūk, viņa lielais plāns bija tuvu īstenošanai.

Kopš paaudžu paaudzēm tieša preču maiņa bija parasts tirgošanas veids. Ģimenes iztika no tā, ka specializējās uz noteiktas preces izgatavošanu un pārpalikumu apmainīja uz citu amatnieku ražotajiem produktiem.

Tirgus laukums bija skaļš sabiedriskas dzīves centrs. Tautai patika šī raibā drūzma, jo tur vienmēr varēja uzzināt daudz interesantu jaunu. Katrā ziņā pēdējā laikā šur un tur arvien biežāk sacēlās ķildas un strīdi – šķita, ka nu ir vajadzīga kāda labāka sistēma, lai arī cilvēki arvien vēl bija jautri un baudīja sava darba augļus.

Valdības forma bija ārkārtīgi vienkārša: katrā draudzē tika ievēlēta pilsoņu padome, kuras uzdevums bija nodrošināt atsevišķa pilsoņa brīvību un tiesības. Nevienam nedrīkstēja tikt piespiests kaut ko darīt pret paša gribu. Tas bija vienīgais valdības uzdevums. Taču ar dažām situācijām birģermeistars ne vienmēr varēja tikt galā, it sevišķi, kad runa bija par domstarpībām tirgus laukumā: vai, piemēram, viens nazis ir apmaināms uz vienu vai uz diviem kukurūzas groziem, vai arī: kam ir lielāka vērtība: vienai govij vai vieniem ratiem. Un tagad Fabians paziņoja, ka viņam esot zināms šo problēmu risinājums.

Monētu nauda

Nākamajā dienā Fabians izklāstīja lielam cilvēku pūlim savu jauno sistēmu, kuru viņš nosauca par "naudu". Tā kā šī lieta likās visai daudzsološa, cilvēki nepacietīgi jautāja, kā ar to varētu sākt. "Zelts, no kura es gatavoju rotaslietas, ir pirmklasīgs un vērtīgs metāls, kas nerūsē un var ilgi uzglabāties. Tātad, es izgatavošu zelta monētas un nosaukšu tās par zelta dālderiem", - viņš teica un paskaidroja tālāk, ka katram dālderim būšot noteikta vērtība un, ka "nauda" kā apmaiņas līdzeklis esot daudz praktiskāka nekā tiešā preču apmaiņa. Kāds draudzes loceklis

izteica domu, ka neesot jau pārāk grūti pašam sarakt zeltu un taisīt no tā dālderus. "Tas būtu negodīgi, tādēļ tas būtu stingri jāaizliedz" - iebilda Fabians. "Tiks atļauts lietot tikai pilsoņu padomes atļautās monētas. Drošības pēc tām tiks uzspiests zīmogs." Ikviens draudzes loceklis vispirms drīkstēja saņemt vienādu jauno monētu skaitu.

Tas izklaustījās taisnīgi, un tomēr sveču meistars pārtrauca Fabianu: "Man ir tiesības uz vislielāko dālderu skaitu, jo ikviens lieto manas sveces!". "Kā tad tā?!" - iesaucās viens no zemniekiem. "Bez maniem dāržeņiem mēs visi nomirtu badā! Man pienākas visvairāk dālderu!" Fabians ļāva viņiem kādu brīdi strīdēties un tad izvīrēja sekojošu priekšlikumu: "Tā kā jūs nevarat vienoties, es lieku priekšā aizdot katram tik daudz dālderu, cik viņš grib, ar noteikumu, ka tie ir jāatdod atpakaļ. Tā kā es izgatavoju naudu un nododu to jūsu rīcībā, man ir tiesības uz atalgojumu: par 100 dālderiem es saņemšu gada beigās 105 atpakaļ.

Šos 5 dālderus es nosaukšu par procentiem, un tie būs mana peļņa. „Tas skanēja pieļaujami, galu galā 5% nebija nez kas liels.

Fabians nezaudēja laiku un pavadīja dienas un naktis izgatavodams monētas. Nākamnedēļ ļaudis stāvēja pie viņa darbnīcas rindā, un pēc tam, kad pilsoņu padome bija pārbaudījusi monētas un devusi savu atļauju laist tas apgrozībā, pirmie pilsoņi aizņēmas savas pirmās monētas; sākumā tikai nedaudz, lai izmēģinātu neparasto sistēmu, tad arvien vairāk.

Jauna koncepcija „nauda“ funkcionēja brīnišķīgi, un drīz vien viss tika novērtēts zelta monētās, t.i. dālderos. Pie precēm pieliktā vērtība tika nosaukta par "cenu", un tā tika noteikta pēc preces izgatavošanai nepieciešamo izdevumu un ieguldītā darba daudzuma.

Konkurence

Vienā no tās zemes pilsētām dzīvoja Albans – vienīgais pulksteņu meistars. Viņa klientūra bija gatava maksāt par viņa pulksteņiem lielu cenu. Tad vēl viens pulksteņu meistars atvēra savu veikalu, un Albans, lai nepazaudētu visus savus klientus, bija spiests nolaist cenas.

Šī brīvā, sākotnējā ziņā veselīgā konkurence drīz vien aptvēra visas nozares. Tā kā visi gribēja saņemt iespējami vairāk naudas, tika daudz strādāts un producēts, dzīves līmenis kāpa uz augšu un beidzot visi brīnījās, kā viņi agrāk vispār dzīvoja bez naudas.

Parādi

Gada beigās Fabians uzmeklēja visus tos, kuri bija no viņa aizņēmušies naudu. Dažiem tagad bija vairāk, nekā viņi bija paņēmuši, kas reizē nozīmēja, ka citiem neizbēgami palika mazāk, tādēļ, ka aprītē taču bija noteikts naudas daudzums.

Tie, kuriem piederēja lielāka summa, atmaksāja simts dālderus plus piecus dālderus par procentiem, taču viņiem bieži bija atkal jāaizņemas nauda, lai varētu turpināt savus darījumus. Savukārt citi pirmo reizi ievēroja, ka viņiem ir parāds. Fabians atļāva viņiem atmaksāt to pa daļām un piesavinājās daļu no viņu īpašuma par ķīlu. Visi sāka meklēt trūkstošos dālderus, taču tos atrast bija ļoti grūti.

Rēķins, kas nekad nevar tikt apmaksāts

Neviens nepamanīja, ka visa nācija nekad vairs nevarēja tikt vaļā no parādiem tādēļ, ka pat ja katrs atsevišķais sākumā producētais dālderis gada beigās tiktu atmaksāts atpakaļ, tad uz katriem aizdotajiem 100 dālderiem arvien vēl pietrūktu tie pieci procentu dālderī. Tikai Fabians zināja, ka nekad nebija iespējams saņemt visus procentus reizē, t.i., ka visi rēķini nekad nevarēja tikt apmaksāti tādēļ, ka šis papildus zelts īstenībā nekad nebija pastāvējis, nekad netika laists apgrozībā, un neviens cits nedrīkstēja taisīt papildus monētas. Nevar tikt

atmaksātas 105.000 monētu, ja kopā tikušas producētas tikai 100.000. Katriem „pieciem dālderiem”, kas gada beigās tika atmaksāti Fabianam, vajadzēja pietrūkt kādam citam ciema iedzīvotājam.

Banknotes

Fabiana darbnīcā bija liels seifs. Daži klienti uzskatīja, ka būtu praktiski un ērti par nelielu samaksu uzticēt viņam uzglabāt savas monētas. Par to viņi saņēma no Fabiana kvīti.

Kad nācās veikt lielākus pirkumus, bija diezgan smagi staipīt līdzīgi daudz monētu, un tā ar laiku monētu vietā cilvēki arvien vairāk sāka makstāt ar vienu vai vairākām Fabiana kvītīm, kas atbilda pārkamās preces cenai. Veikalu īpašnieki akceptēja kvītis kā īsto maksāšanas līdzekli tādēļ, ka viņi taču jebkurā laikā varēja atnest tās Fabianam un atkal saņemt par tām zelta monētas. Kvītis ātri ceļoja no rokas rokā, bet pats zelts palika nekustīgs. Tā drīz vien Fabiana kvītis tika uzskatītas par tikpat „īstām” un vērtīgām kā pašas zelta monētas.

Nepagāja ilgs laiks, kad Fabianam kļuva skaidrs, ka diez vai kaut vai viens no viņa klientiem pēkšņi pieprasīs visas savas monētas atpakaļ. Tādēļ viņš nodomāja: „Kādēļ ražot vairāk monētu, ja reiz tās nemaz netiek lietotas?” – un viņš sāka aizdot seifā jau esošās, pie viņa deponētās monētas – vispirms ļoti piesardzīgi, bet pamazām arvien drošāk, it kā tā būtu pašsaprotama lieta.

Viņš sev teica: „Īstenībā tas gan nav mans īpašums, bet tikai man uzticētais klientu zelts, taču galu galā tas atrodas pie manis – un ar to viss ir pateikts.”

Naudas radīšana no nekā

Kādu dienu Fabians saņēma pieprasījumu par lielu kredītu. Viņš izteica klientam priekšlikumu: „Kādēļ mums neatvērt depozītu uz jūsu vārda tā vietā, lai transportētu pie jums monētas? Es vienkārši izsniegšu jums kvītis atbilstošā daudzumā!” Klients bija ar mieru un aizgāja ar kvītīšu kaudzi. Viņš bija saņēmis pamatīgu aizdevumu un tomēr viss zelts palika Fabiana seifā. Kad klients bija prom, Fabians nevarēja noturēt gavilējošu smaidu, jo viņam bija izdevies gan paturēt kūku, gan to apēst. Tātad viņš varēja aizdot zeltu, un tas tomēr palika viņa īpašumā.

Draugiem, paziņām un pat svešiem cilvēkiem bija vajadzīga nauda darījumiem – un, kamēr viņi varēja uzrādīt garantijas, naudas aizdevumi nebija nekādi ierobežoti. Fabians varēja vairākkārt aizdot seifā uzglabāto naudu, kas nebija viņa īpašums. Viņš gluži vienkārši izsniedza kvītis, un viss gāja kā pa sviestu, kamēr īstie īpašnieki nepieprasīja savu naudu atpakaļ, cilvēku uzticība palika spēkā un viņš visu precīzi iegrāmatoja! Naudas aizdošana bija visai izdevīga lieta.

Slepenā biedrība

Fabiana sociālais statuss cēlās tikpat strauji kā viņa labklājība. Viņa vārds un viņa uzskati par finansu lietām sasniedza gandrīz vai pravietisku mērogu. Zeltkaļi no citām zemes vietām ieinteresējās par viņa panākumiem, un reiz Fabians uzaicināja visus zeltkaļus uz tikšanos. Tai bija jānotiek slepeni. Galu galā blēdība nedrīkstēja nokļūt sabiedrības apziņā, citādi šī lieta nevarētu funkcionēt tālāk. Pēc dažām pārdomām tika nodibināta slepena brālība, un tās locekļiem bija jānodod absolūtās klusēšanas zvērests.

Viņi nosauca sevi par „apgaismotiem” – un jaunie „apgaismotie” zeltkaļi sākuši visur aizdot naudu pēc Fabiana receptes.

Čeki, pārvedumi

Pa to laiku Fabiana kvītis tika akceptētas tikpat labi kā viņa zelta dālderis un tieši tāpat turēti viņa seifā zem atslēgas. Kad kāds tirgotājs gribēja samaksāt citam noteiktu summu, viņš vienkārši uzrakstīja īsu zīmīti Fabianam, un tas pārnesa skaitļus no viena tirgotāja konta cita tirgotāja kontā. Arī šī jaunā sistēma kļuva ļoti populāra. Pateicoties šiem „pārvedumiem“ vai „čekiem“ nemanāmi radās pavisam jauna naudas forma, proti, nauda, kas eksistēja tikai Fabiana grāmatās. Tādējādi viņa grāmatas pārstāvēja pirmos žiro- jeb tekošos kontus .

Valsts banknotes

Nākamās slepenās tikšanās ietvaros Fabians līdz vēlai naktij klāstīja zeltkaļiem savu jauno plānu, kas drīz pēc tam tika nolikts priekšā birģermeistaram un valdības locekļiem: Fabians sacēla labi nospēlētu trauksmi par to, ka esot uzradušies daudzi viltoti čeki. Satriektie ierēdņi lūdza viņam padomu. „Es lieku priekšā, lai turpmāk valdība drukātu tādus čekus, kurus būtu grūti viltot un kuri tiktu nosaukti par „banknotēm“. Mēs, zeltkaļi labprāt uzņemsimies segt drukas izdevumus, jo galu galā tas ietaupīs mums laiku, ko mēs tērējam kvīšu aizpildīšanai.“

Tas šķita saprotams, un ierēdņi bez iebildumiem piekrita, jo viņi saskatīja savu uzdevumu pilsoņu aizsardzībā no krāpniekiem. „Turklāt“, – teica Fabians, – „dažs labs slepeni izgatavo no zelta dālderus, tādēļ pār tiem, kuri rok zeltu, būtu jānostiprina kontrole un jāuzliek viņiem par pienākumu nodot to ierēdņiem, protams, par atbilstošu monētu vai banknotu skaitu. Arī šis priekšlikums tika pieņemts, un valdība nodrukāja jaunas bankas kvītis. Uz katras banknotes bija uzspiesta noteikta vērtība: 1 dālderis, 2 dālderis, 5 dālderis, 10 dālderis. Kā jau teikts, zeltkaļi uzņēmās drukas izdevumus. Tā kā šīs naudas zīmes bija vieglāk transportējamas, iedzīvotāji visai ātri tās pieņēma. Neskatoties uz savu parocību, banknotes tika izmantotas tikai 10% no visām transakcijām. Fabiana piezīmes rādīja, ka 90% no visām transakcijām tika nokārtotas caur pārvedumiem un čekiem. Tā pienāca laiks, realizēt nākamo Fabiana plāna pakāpi.

Noguldījumi, krājkases

Sākumā par naudas glabāšanu savā seifā un pārvaldīšanu Fabians pieprasīja nelielu atalgojumu. Nākamais solis „apgaismotā vīra“ plānā pastāvēja tajā, lai iemānītu aprītē esošās banknotes savā seifā kā noguldījumus.

Tādēļ viņš pārstrādāja savu prasību un piedāvāja no savas puses 3% par „krājnoguldījumiem“. Klienti protams bija ļoti priecīgi, ka nodevas vietā saņēma pat vēl bonusu, tādēļ viņi akceptēja arī to, ka Fabians drīkst aizdot viņu naudu tālāk, pieprasot savus parastos 5%. Izskatījās, ka galu galā viņa peļņa tagad ir tikai 2%.

Fabiana pārvaldītais īpašums dabiskā kārtā pieauga arvien vairāk, un atkal viņš aizdeva krietni lielākas summas, nekā reāli pastāvēja viņa seifā banknotu formā. Drīz vien viņš varēja par katriem 100 dālderiem savā seifā aizdot 200, 300, 400, 800 vai pat 900 dālderus, vienkārši izrakstot čeku. Viņš gan rūpīgi sekoja tam, lai nepārkāptu attiecības 9 : 1, jo vidēji katrs desmitais klients tomēr gribēja izņemt savu naudu zelta monētās vai banknotēs (kas atbilst attiecībām maksājumu aprītē, kur piedalās 10% skaidrās naudas un 90% pārskaitījumu.) Ja Fabiana seifā nebūtu pietiekami līdzekļu, cilvēki, protams, kļūtu aizdomīgi un zaudētu viņam uzticību.

Ideja par krājgrāmatiņu negaidīti izrādījās visai izdevīga tādēļ, ka Fabians varēja no 100 reāli noguldītajiem dālderiem radīt līdz pat 900 fiktīvo dālderu, kas parādījās tikai uz papīra; līdz ar to viņa nopelnītie 45 dālderis (= 5% no 900 dālderiem) bija daudz, daudz vairāk nekā tie 2%, kurus viņš iekasēja pēc vispārējā viedokļa. Arī citi zeltkaļi ar lielāko prieku izmantoja šo metodi. Viņi radīja naudu vienkārši ne no kā, tikai ar pildspalvas vēzienu – un par to vēl pieprasīja procentus.

Zeltkaļi vairs neražoja naudu paši, bet gan ļāva valdībai drukāt banknotes un štancēt monētas, kuras pēc tam viņi izsniedza cilvēkiem. Fabians uzņēmās tikai drukas izdevumus. Un tomēr viņi radīja naudu ne no kā un pieprasīja par to vēl procentus. Lielākā daļa cilvēku domāja, ka

iedzīvotāju apgādāšana ar naudu ir valdības lieta un ka Fabians aizdodot tikai to naudu, ko citi deponējuši viņa seifā kā krājnoguldījumus. Ja visi noguldītāji reizē pieprasītu savu naudu, blēdība tūlīt nāktu gaismā.

Kad nācās izmaksāt daudz aizdevumu banknotēs vai monētās, tas neradīja Fabianam nekādas problēmas. Viņš vienkārši paskaidroja valdībai, ka augošs iedzīvotāju skaits un vispārējs produkcijas pieaugums pieprasot papildus naudas līdzekļus, kurus viņš arī saņēma, samaksājot tikai nelielu summu par naudas drukāšanu.

„Ekonomika”

Pienāca diena, kad kāds komersants un labs domātājs, precīzi izpētījis šo sistēmu, nolika Fabianam priekšā sekojošus argumentus: „Par 100 dālderiem tiek pieprasīti 105 dālderī atpakaļ, taču, tā kā šie 5 trūkstošie dālderī nemaz neeksistē, tad īstenībā šis parāds nekad nevar tikt dzēsts.

Zemnieki ražo pārtikas produktus, strādnieki ražo preces, bet tu esi vienīgais, kurš producē naudu. Pieņemsim, ka visā zemē būtu viens vienīgs komersants, kurš kontrolētu visu saimniecību. Viņš izmaksātu 90% visas apgrozībā esošās naudas izdevumu un atalgojumu formā un atlikušos 10% uzskatītu par savu peļņu. Tad šim komersantam no 100% sākotnējā kapitāla tik un tā pietrūktu procentu daļa, ko tu no viņa pieprasi. Viņš to varētu izmaksāt tikai aizņemoties jaunu naudu. Tādēļ sistēma var funkcionēt tikai tādā gadījumā, ja tu izsniedz 105 dālderus, proti, 100 saņēmējam un 5 sev pašam un tos tad arī ieguldi saimniecības aprītē. Tikai tā visi parādi vispār varētu tikt dzēsti.”

Fabians uzmanīgi noklausījās, un tad atturīgā tonī iebilda: „Ekonomika un finanses ir daudz sarežģītāka lieta, nekā šķiet. Tās nevar aplūkot un izklāstīt tik vienkāršoti. Lai šīs lietas saprastu, ir nepieciešamas dziļas un pamatīgas speciālas zināšanas. Tomēr es esmu ļoti pateicīgs par izteiktajām aizdomām, apsolu ņemt tās vērā un parūpēties par kārtību finansu jomā, bet tu rūpējies par kārtību savā jomā. Tev ir jākapina sava uzņēmuma efektivitāte, jāpalielina produkcijas apmērs, ar racionalizācijas palīdzību jāpazemina izdevumi un jāklūst par labāku komersantu. Protams, par atbilstošu honorāru es vienmēr esmu tavā rīcībā kā speciālists un padomdevējs.”

Fabians skatījās visā zemē lielākais eksperts finansu jautājumos, un visi iebildumi bija bezjēdzīgi, jo galu galā izskatījās, ka saimniecība plaukst un dzīves līmenis kāpj vien uz augšu.

Slazds aizkrīt ciet

Lai varētu katru reizi samaksāt trūkstošos 5 dālderus, tirgotāji samērā īsā laikā jutās spiesti pacelt cenas uz savām precēm. Rezultātā algas saņēmējiem drīz vien radās sajūta, ka viņi mazāk nopelna. Savukārt darba devēji izvairījās no algu palielināšanas, jo līdz ar to viņiem draudētu reāls bankrots. Zemnieki varēja uzlikt savai produkcijai tikai ļoti neapmierinošas cenas, savukārt māsaimnieces sūdzējās par to, ka dzīvei patiešām visnepieciešamākās lietas kļūst arvien dārgākas.

Sekas tam bija tādas, ka daļa iedzīvotāju iekrita arvien lielākā nabadzībā tā, ka ļoti bieži pat draugi un radnieki vairs nevarēja viens otram palīdzēt.

Beidzot sākās streiki, kas bija līdz šim nepazīstams fenomens. Sākotnējā dabas bagātība un cilvēku pārticība bija aizmirsta: auglīgā augsne, vecie meži, minerāļu izrakteņi, milzīgie ganāmpulki. Viss griezās vairs tikai ap naudu, visi domāja tikai par naudu, bet, no otras puses, tās kaut kā šķita arvien mazāk esam. Neviens neapšaubīja sistēmu kā tādu, jo visi taču ticēja, ka to pārvalda gudrākie tautas pārstāvji!

Tikai daži nedaudzie spēja sakrāt savus pārpalikumus un nodibināt brīvus aizdevumu un finansu institūtus, kuri piedāvāja saviem klientiem 6% par kredītiem, kas pamatīgi pārsniedza Fabiana 3%. Katrā ziņā šīs brīvās firmas varēja aizdot tikai to naudu, kas patiešām bija viņu īpašumā, pretēji Fabiana metodei iegūt naudu ar pildspalvas vicināšanu. Šie brīvie finansu institūti maldināja Fabianu un viņa kompanjonus, tādēļ viņi ilgi nekavējoties nodibināja savējos. Lielākā daļa konkurējošo banku tika īsā laikā uzpirkta, proti, pirms tās vispār paguva uzplaukt, vai tikt „pakļautas kontrolei“.

Depresija & labklājība

Vispārējs saimnieciskais stāvoklis pasliktinājās tālāk. Strādnieki uzskatīja, ka viņu šefi pelna pārāk daudz, savukārt darba devēji uzskatīja savus darba spēkus par pārāk slinkiem un neefektīviem. Visi sāka velt vainu cits citam. Arī pilsoņu padome nezināja atbildi un nodarbojās pārsvarā ar visaktuālāko problēmu, gudrojot, kā palīdzēt nabagiem.

Valsts labklājība

Tika ieviestas sociālās programmas, un ar likumu ikvienam iedzīvotājam bija uzlikts pienākums maksāt nodevas. Pilsoņus tas sadusmoja, jo viņi vēl turējās pie „vecmodīga priekšstata“, ka kaimiņiem brīvprātīgi jāpalīdz cits citam. „Šīs nodevas nav nekas cits kā legalizēta zādzība“, skanēja no tautas vidus. „Nodevas pret cilvēka gribu, neņemot vērā viņā paša motivāciju, ir pielīdzināmas zādzībai“.

Taču katrs atsevišķais pilsonis viens pats jutās bezspēcīgs un baidījās no cietuma, kas draudēja visiem, kuri negribēja vai nevarēja nomaksāt prasīto. Sociālās programmas šur tur palīdzēja, bet tikai īslaicīgi, tai pat laikā vēl saasinot radušās problēmas, jo arī šīs programmas aprija arvien vairāk naudas, kuras tik un tā jau visur pietrūka. Un tā sociālās nodevas kāpa arvien augstāk un līdz ar tām arī pārvaldes aparāta birokrātija.

Valsts parādi un ierēdņu aparāts

Lielākā daļa valdības locekļu bija kārtīgi cilvēki ar labiem nodomiem. Viņi negribēja uzkraut pilsoņiem jaunas nodevas, un galu galā viņi nesaskatīja vairs nekādas citas iespējas, kā aizņemties trūkstošo naudu no Fabiana un viņa kompanjoniem, lai arī viņiem nebija ne jausmas par to, kā šie aizņēmumi kādreiz varēs tikt atdoti.

Vecāki vairs nebija spējīgi apmaksāt skolotājus saviem bērniem, tikpat maz arī ģimenes ārstu. Soli pa soli valdība bija spiesta pārņemt šīs funkcijas un tās pārvaldīt. Skolotāji, ārsti un daudzu citu profesiju ļaudis kļuva par ierēdņiem. Tikai nedaudzi bija apmierināti ar savu jauno darbu. Lai arī viņi saņēma kārtīgas algas, taču par to zaudēja savu patstāvību un identitāti. Ikviens kļuva par skrūvīti milzu mašīnērijā. Nepalika vietas nekādam personīgai iniciatīvai, profesionālie panākumi tika ignorēti, ienākumi tika izlīdzināti un tikt uz priekšu dzīvē varēja tikai tad, kad kāds priekšnieks aizgāja pensijā vai nomira.

Ienākuma nodoklis

Lai tiktu laukā no šī strupceļa, valdība nolēma atkal griezties pēc padoma pie Fabiana, tādēļ, ka tas brīnišķīgi prata radīt iesaides, ka var būt pareizais padomdevējs finansu jautājumos. Viņš noklausījās stāstu par viņu problēmām un atbildēja: „Daudzi cilvēki nevar paši tikt galā ar savām problēmām. Šiem cilvēkiem esat vajadzīgi jūs, lai atrisinātu tās viņu vietā. Jūs noteikti piekrītat, ka lielākai daļai cilvēku būtu jābūt tiesībām apmierināt savas pamatvajadzības, t.i. saņemt pārtiku, jumtu virs galvas, laimīgu dzīvi utt.. Jums taču ir pazīstams gudrais teiciens par to, ka visi cilvēki esot vienlīdzīgi, vai ne? Tātad vienīgā iespēja izlīdzināt šīs lietas ir: no pārlietas bagāto labklājības atņemt un nodot to nabago rīcībā. Tātad, ieviesiet nodokļu sistēmu. Jo vairāk kādam ir, jo vairāk viņam jāmaksā. Ņemiet nodokļus no katra pēc viņa spējam un

dodiet katram pēc viņa vajadzībām. Skolām un slimnīcām finansiāli vājākiem jābūt pieejamām bez maksas.“

Noturējies viņiem šo sprediķi par augstiem cilvēciskuma ideāliem, viņš noslēdza to ar piezīmi: „Starp citu, neaizmirstiet, ka jūs esat man parādā naudu, kuru jūs esat no manis aizņēmušies jau krietnu laiku atpakaļ. Es varu panākt jums pretī nodzēšot parādus, bet jūs man turpināsiet maksāt vismaz procentus.“ Tas noveda pie tā, ka parādu summas tika iesaldētas un tika nomaksāti tikai procenti.

Neviens neapšaubīja Fabiana filosofiju, un tā tika ieviesta kāpjoša ienākumu nodokļu sistēma. Jo vairāk kāds nopelnīja, jo vairāk viņam bija jāmaksā. Nevienam nepatika ienākumu nodoklis, taču likums noteica: „Maksā nodokļus, vai dodies cietumā!“

Tirgotāji bija kārtējo reizi spiesti pacelt cenas, savukārt strādnieki atkal pieprasīja lielākas algas, un daudzi darba devēji bija spiesti vienu daļu no saviem strādniekiem aizvietot ar mašīnām vai arī izsludināt bankrotu.

Pieauga bezdarbs un līdz ar to iestājās vispārējs vērtību sabrukums. Valdība jutās spiesta izgudrot jaunas sociālās programmas. Tika ieviesti tarifcētie līgumi, valsts pabalsti un citi aizsargpasākumi, lai pasargātu arvien lielākas industrijas nozares no sabrukuma un tādējādi saglabātu darba vietas.

Un tomēr maksātspējīgo skaits pieauga ik mēnesi. Dažs labs sāka uzdot sev jautājumu, vai rūpniecības jēga pastāv preču ražošanā, vai vienīgi darba vietu saglabāšanā.

Situācija pasliktinājās arvien straujāk. Tika izmēģināti visdažādākie pasākumi, lai saglabātu kontroli pār nemiēti augošām cenām. Bija jāievieš papildus nodokļu formas, un drīz vien pastāvēja jau ap 50 dažādu nodokļu par vienu maizes klaipu, sākot ar zemnieku pamatnodokli, visiem tirdzniecības nodokļiem līdz pat virsvērtības nodoklim, kas tika atvilktis no mājsaimniecības par viņas iepirkumiem.

Pastāvīgas reformas

Tika sasauktas „ekspertu komisijas”, lai valdības uzdevumā atrisinātu situāciju, kas beidzās vienīgi ar to, ka tika radītas arvien jaunas struktūras, veiktas arvien jaunas reformas un ieviestas arvien jaunas nodokļu formas. Tā kā Fabians stingri pieprasīja regulāri nomaksāt procentus, pastāvīgi pieaugoša nodokļu daļa bija jāizlieto šim nolūkam. Dažreiz bija pat jāaizņemas jaunas summas, tikai lai nomaksātu procentus par veciem kredītiem!

Partiju politika

Līdz ar to radās pavisam jauna politikas forma, proti, partiju politika – cilvēki strīdējās savā starpā par to, kura partija var veiksmīgāk atrisināt visas problēmas. Pēkšņi sāka runāt par dažādām pesonībām un ideoloģijām – par visu iespējamo, tikai ne par īsto problēmu.

Totālā kontrole

Galū galā notika tā, ka vienā no pilsētām nomaksājamo procentu summa kļuva lielāka nekā visu no saimniecības iegūto ienākumu summa. Tad arī visā valstī pieauga nenomaksāto procentu summas. Kā atbilde uz šo postu tika ieviests procentu maksājums par nenomaksātajiem procentiem. Šādā veidā visa valsts bagātība, derīgie izrakteņi, kā arī sabiedriskais īpašums pakāpeniski nokļuva zem Fabiana un viņa kompanjonu kontroles. Taču kontrole arvien vēl neaptvēra visu, un tieši tas bija tas, pēc kā viņi ticās. Tikai izplatot savu kontroli itin pār visu, viņi justos pilnīgi droši.

Karu bizness

Visur pietrūka naudas, bija daudz bezdarbnieku un nabago, socialās sistēmas nevarēja rūpēties par visiem, tādēļ tautā pamazām sāka augt neapmierinātība. Fabians pārliecināja valdības pārstāvjus ar vienu sitenu nosist divas mušas: 1. Karš esot labākais līdzeklis atkal apvienot cilvēkus cīņā pret kopīgo ārējo ienaidnieku, kā arī 2. lai apmaksātu valdības parādus, proti, izmantojot šim nolūkam iekaroto zemju bagātības. Lai iedarbinātu kara mašīnēriju, Fabians lika būvēt fabrikas un finansēja ieroču ražotājus, aizdeva naudu armijai un visbeidzot piedāvāja kara upuriem lielus kredītus (par lieliem procentiem) kara posta novēršanai. Pēc tam tika doti vēl lielāki kredīti zem šiltes „saimniecības veicināšanai“. Šī sistēma ir bijusi tik veiksmīga, ka rezultātā daudzām pasaules zemēm pēkšņi uzradās ne tikai ārzemju (t.i. pie Fabiana) parādi, bet turklāt tās bija iesaistītas kaut kādos kara konfliktos un bija spiestas tajos piedalīties.

Fabians rūpējās par to, lai vienmēr saglabātos noteikts „spēku līdzsvars“, lai jebkura valsts varētu tikt piespiesta vest karu ar jebkuru citu valsti. Tas Fabianam likās esam vietā gadījumos, kad kāda valsts ignorēja viņa „priekšlikumus“, nemaksāja viņam parādus vai gribēja ieviest jaunu, neatkarīgu, naudas sistēmu. Fabians vienmēr finansēja arī to valsti, kurai tika uzbrukts, lai karš turpinātos pēc iespējas ilgāk (un lai uz atjaunošanas rēķina varētu nopelnīt pēc iespējas vairāk) un tad ļāva atmaksāt „savus kredītus“ izlaupot iekaroto zemju bagātības.

Masu mediji

Pilsoņi, kuri bija spējīgi patstāvīgi domāt un kritizēt sistēmu, varēja tikt apklusināti vai nu ar finansiālu spiedienu (piekukuļojot vai atņemot darbu), vai arī – ja tas nelīdzēja – atklāti apmelojot un izsmejot viņus sabiedrības priekšā un noliedzot viņu idejas kā nerealistiskas. Šim nolūkam Fabians un viņa kompanjoni pamazām uzpirka arvien vairāk izdevniecību, kā arī televīzijas un radiostacijas, kuru vadošie spēki tika izvēlēti pēc stingriem noteikumiem. Daudzi žurnālisti izsekoja godīgus mērķus un pat gribēja uzlabot pasauli, taču viņi pat nepamanīja, ka paši tika iesaistīti neīrējā spēlē un izmantoti Fabiana kompānijas mērķu sasniegšanai.

Pastāvēja daudz dažādu avīžu un žurnālu – vieni kreisajam politiskam spārnam, citi labajam, trešie viduvējam, vieni laikraksti uzrunāja strādniekus, citi viņu šefus utt.. Bija pilnīgi vienalga, kuru no tiem cilvēks lasīja, ja vien viņš nedomāja par īsto problēmu un neapšaubīja sistēmu kā tādu.

Lielais Fabiana plāns tuvojās īstenošanai. Nu, visa pasaule bija viņa parādniece. Caur izglītības sistēmu un masu medijiem viņš kontrolēja ne tikai cilvēku domas, bet burtiski arī viņu prātus. Cilvēki domāja par to, par ko Fabians gribēja, lai viņi domātu, un ticēja tam, kam viņš gribēja, lai viņi ticētu!

Kungu klase

Kad atsevišķam cilvēkam pieder vairāk nekā ir nepieciešams, lai apmierinātu visas viņa privātās vajadzības, dzinās un kaislības, kad viņš ir izbaudījis visus iespējamus materiālos labumus, kas tad vēl paliek tāds, kas varētu viņu fascinēt?

Atbilde ir - „vara“, neierobežota vara pār citiem. Idealistus Fabians ievietoja medijos un politikā, taču patiesos Kungus un Kontrolierus, kādus viņš meklēja, viņš atrada tajos, kuriem „jau no dabas“ piemita elitāra, kungu klases apziņa. Tie bija visbagātākie no kādreizējiem zeltkaļiem, kuriem piemita ārkārtīgi aroganta apziņa. Viņu bezmērīga labklājība viņus vairs neapmierināja. Viņi meklēja jaunus kairinājumus – neierobežota vara pār masām bija viņu ultimātīvas spēles mērķis! Šādas pretenzijas uz absolūto kundzību šī pašapgaismotā klase piedēvēja sev kā „dižciltīgas dzimšanas“ tiesības.

Centrālā banku sistēma

Tika nodibinātas lielas internacionālas bankas un, lai arī tās šķietami konkurēja savā starpā, īstenībā tās visas strādāja cieši kopā. Ar oficiālo svētību tika nodibināta viena Centrālā banka,

un tās noguldījumi bija aizdevumi, kas bija segti ar reālo naudu, kas atradās atsevišķās bankās un krājkasēs. Tā bija šķietami valdības institūcija, lai arī nekad neviens tautas pārstāvis nav varējis tikt kontrolējošajās komisijās. Vēl vairāk, šāda veida nacionālā banka atradās ārpus valsts konstitūcijas ietekmes sfēras un līdz ar to virs prezidenta. Tādēļ tās īpašnieki varēja darīt vai nedarīt visu, ko vien vēlējās. Cik viegli jebkurš pilsonis varētu to konstatēt, jo šī nodevība bija atpazīstama pat pēc oficiāli pieejamiem dokumentiem!

Tagad valdībai no savas puses vairs nebija jāaizņemas nauda tieši no Fabiana. Tā varēja vērsties Centrālajā bankā, kur par kredītu galvojumu derēja nākamie nodokļu ieņēmumi. Tas saskanēja ar Fabiana plānu novērst aizdomas no savas personas un no īstiem problēmu cēloņiem un novēlēt tās uz valdību, kamēr viņš pašsaprotamā kārtā neredzami turēja visus diedziņus savās rokās.

Fabiana netiešā kontrole pār valsts darījumiem bija tik perfekta, ka tas viņu reiz pavedināja atklāti palielīties: „Ja reiz es kontrolēju visas nācijas naudu, mani vairs neinteresē, kurš izdod likumus!” Tādēļ viņa devīze skanēja šādi: „Kamēr es tieku aicināts kā padomdevējs finansu jautājumos, es palieku ārpus jebkādas likumdošanas darbības sfēras.” Līdz ar to bija pilnīgi vienalga, kura partija valdīja, tādēļ, ka Fabians pilnībā kontrolēja visu tautas dzīvības plūsmu, tās dzīvības asinis, proti, naudu.

Ik pa laikam parādījās cilvēki, kuri jautāja: „Nauda taču ir cilvēku izdomātā sistēma, kādēļ tad tā nekalpo cilvēkiem, bet gan izkalpina cilvēkus?” Taču šādi cilvēki parādījās arvien retāk un retāk un viņu balsis pazuda vājprātīgā dziņā pēc neeksistējošiem procentiem – pēc arvien tālāk un tālāk trūkstošiem „5 dālderiem”.

Valdības un ar tām dažādu nokrāsu partijas nāca un gāja – melnas, sarkanas, dzeltenas, zaļas – taču pamatprincipi palika tie paši. Lai kāda valdība bija pie varas, tā veicināja Fabiana tuvošanos viņa ultimātīvā mērķa īstenošanai. Likumiem nebija nekādas nozīmes, kamēr cilvēki bija aplikti ar nodokļiem līdz pat kaklam. Nu, bija pienācis laiks Fabiana pēdējam lielam šaha gājienam!

EC- & kredītkartes

10% no visas naudas arvien vēl bija apgrozībā monētu un papīra naudas formā, kas arvien vēl atstāja atsevišķiem indivīdiem zināmu brīvību un ļāva vairāk vai mazāk kontrolēt pašu dzīvi. Tas bija jāizbeidz, turklāt tā, lai neuzmodinātu nekādas aizdomas. Tātad, kā pasākumu pret naudas falsifikāciju, zagšanu un pazaudēšanu Fabians lika priekšā izsniegt visiem mazas plastmasas kartiņas ar īpašnieka vārdu, fotogrāfiju un identifikācijas numuru.

Ar šādu karti normāls pilsonis varēja ļoti ērti veikt savus pirkumus, katrā ziņā nenojaušot, ka tādējādi ne tikai viņa īpašuma un parādu summa var tikt pieprasīta no centrālā kompjuātera, bet, ka caur šo mazo karti par viņu varēja uzzināt arī daudz ko citu, proti, viņa iepirkumu veidu, kad un kur viņš atradās, kādas grāmatas viņš lasa un vispār, kādas viņam dzīvē ir prioritātes. Klientiem karte tika padarīta vēl pievilcīgāka ar to, ka mēneša beigās atmaksājot kredītu no viņa netika pieprasīti nekādi procenti. Turpretī komersantiem bija daudz lielāki izdevumi, kuri savukārt ietekmēja gala produktu cenas un tādējādi tika pārvēlti uz klientiem.

Fabians un viņa kompanjoni baudīja arvien spožāku slavu un priecājās par savu arvien augstāk kāpjošo rangu sabiedrībā. Viņi tika uzskatīti taisni par atbildības un godīguma balstiem. Politikā un saimniecības eksperti akceptēja viņu viedokli finansu un saimnieciskos jautājumos, it kā tie būtu kāda reliģioza apliecinājuma principi.

Drīz vien zem arvien jaunu nodokļu nastas viens pēc otra bankrotēja un pazuda ”mazi, nevienam nevajadzīgie uzņēmumi”. No atlikušām firmām tika pieprasītas licences un patenti, kas pamatīgi apgrūtināja to tālāku eksistenci. Fabiana kompanjoni jau sen kontrolēja visus lielos uzņēmumus un līdz ar to arī to piegādātājus, jo viņu pēc apgrozījuma orientētajam spiedienam

galu galā bija jāpakļaujas arī pēdējam neatkarīgam mazuzņēmējam: atslēdzniekam, elektriķim un maizniekam.

Tagad Fabians lika priekšā vispār atcelt monētas un papīra naudu, lai pilnībā atbrīvotu ceļu savai plastmasas kartei. Bez banknotēm darboties spējīgas būs tikai tās firmas, kuras akceptē maksājumus ar karti. Līdz ar to Fabians viens pats varētu noteikt, kurš drīkst darboties saimniecībā un kurš nē.

Lai kredītkarti nevarētu pazaudēt – tāds bija Fabiana plāna nākamais solis –, katram pilsonim jāietetovē uz rokas viņa identifikācijas numurs, kas ar speciālo gaismu varēs tikt nolasīts un aizvadīts tālāk kompjūterā, kas savukārt būtu savienots ar centrālo kompjūteru, kurā tiktu uzglabāti un caur atrašanās vietu noteicošiem satelītiem varētu tikt izsaukti visi ikviena bez izņēmumiem indivīda dati. Tādējādi Fabians zinātu visu par visiem.

Tikko tas tiktu sasniegts, viņam būtu ultimātīva, totālās kontroles iespēja pār visiem zemes cilvēkiem.